

Architectuur

Bouwstijl, bouwkunst, de kunst en de leer van het ontwerpen en uitvoeren van bouwwerken. Zie ook: [Bouwen in de Zaanstreek](#).

Voor de 17e- en 18e-eeuwse houtbouw in de Zaanstreek geldt dat deze, ondanks allerlei verschillen, zoveel overeenkomsten vertoont dat van een Zaanse bouwstijl kan worden gesproken. Deze specifieke stijl wordt gezien als een belangrijk aspect van de eigen Zaanse cultuur in vroeger eeuwen.

Ook in een verder verleden werden Zaanse bouwwerken onder architectuur, hier in de betekenis van bouwkunst, uitgevoerd, maar pas in de 20e eeuw werd het min of meer regel dat voor belangrijke bouwopdrachten het ontwerp wordt gemaakt door een architect, die ook de bouw begeleidt. Aanvankelijk waren ontwerp en uitvoering doorgaans in een hand; de 17e- en 18e-eeuwse bebouwing in de Zaanstreek is daardoor goeddeels anoniem gebleven. Dit geldt zeker de toen toegepaste houtbouw, maar ook van grotere uit steen opgetrokken gebouwen is vaak de ontwerper niet bekend.

Uitzonderingen op deze regel zijn onder meer het raadhuis, eerder rechthuis, van Jisp, getekend door de befaamde [Jan Adriaensz. Leeghwater](#) (1575- 1650) en het rechthuis te Westzaan uit 1782 dat door Johannes Samuel Creutz, eerder directeur der Stadswerken te Amsterdam, werd ontworpen. In de 19e eeuw tekende de Zaanse stadsarchitect [Ludovicus Johannes Immink](#) een aantal beeldbepalende panden, zoals de villa, later het gebouw van de Kamer van Koophandel en Kunstuitleen, aan de Westzijde 39 uit 1866, het Luthers Weeshuis aan de Vinkenstraat uit 1861 en de voormalige [Synagoge](#) aan de Gedempte Gracht, alle te Zaandam.

Het stadhuis aldaar werd ontworpen door W.A. Scholten, stadsarchitect van Purmerend (1848). Doordat sinds het einde van de 19e eeuw in toenemende mate het belang van bouwen onder architectuur werd ingezien, nam ook het aantal Zaanse architecten en architectenbureaus geleidelijk toe. Enkele namen van in 1988 of vroeger in de Zaanstreek gevestigde architecten zijn:

- [Mart J. Stam](#),
- [Jacob Schipper](#),
- bureau [Schipper, Verbeek en Zijlstra](#),
- [Wim C. Zon](#),
- [Wim Kruiswijk](#),
- [Ger Huslage](#),
- bureau [Feitsma Kruit Goedhart](#),
- [Hans Valk](#).

Literatuur

S. de Jong en J. Schipper, Gebouwd in de Zaanstreek. Wormerveer 1986.

[actualiseren](#)

From:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=architectuur>

Last update: **2017/08/02 11:27**

